

Kouvolan aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintasuunnitelma

Tämä toimintasuunnitelma on tehty Kouvolan kaupungin ja palveluntuottajien yhteistyönä ja se on hyväksytty kasvatus- ja opetuslautakunnassa. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjausryhmä ohjaa ja koordinoi aamu- ja iltapäivätoiminnan arviointia ja kehittämistä. Kehittämis- ja arviointivastuu on kasvun tuen- ja perusopetuksen hallinnolla.

Toiminta-ajatus ja tavoitteet

Kouvolan kaupungin aamu- ja iltapäivätoiminta pohjautuu kaupungin yhteisiin arvoihin. Toiminnan sisällön ja käytännön toteutuksen lähtökohtana on perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteiden (OPH 2011) sekä tämän toimintasuunnitelman tavoitteiden toteuttaminen. Toiminnan suunnittelussa otetaan huomioon eri kaupunginosien monimuotoisuus ja toteuttamisolosuhteet.

Tavoitteena on tukea lapsen kasvua ja kehitystä lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet ja toiveet huomioon ottaen. Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen on aamu- ja iltapäivätoiminnan lähtökohta. Toiminnalla pyritään edistämään yhteiskunnallista tasa-arvoa ja ehkäisemään syrjäytymistä. Tavoitteena on luoda kiireetön, turvallinen ja kannustava ilmapiiri, jossa jokainen lapsi voi kokea olevansa hyväksytty ryhmänjäsen omana itsenään.

Sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet

Eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus

Lapsia ohjataan yhteisöllisen vastuullisuuden ymmärtämiseen. Huoltajien esiintuomia arvoja pidetään ohjenuorana; rehellisyyttä, luonnon ja elämän kunnioittamista, erilaisuuden hyväksymistä, tasa-arvoa, anteeksiantoa sekä fyysistä ja psyykkistä turvallisuutta. Yhteisesti laadittujen sääntöjen noudattamista opetellaan. Lasta ohjataan menettelytapoihin, joilla mahdollisia ongelmatilanteita voidaan käsitellä myönteisesti ja ratkaisukeskeisesti. Kiusaamiseen puututaan välittömästi. Lasten kanssa pohditaan oikean ja väärän eroa, ja heitä kannustetaan toimimaan itsenäisesti omantuntonsa mukaan mahdollisesta kaveripiirin painostuksesta huolimatta. Tunnetaitojen kehittymistä tuetaan leikin ja vuorovaikutuksen keinoin. Lasten itsetunnon kehittymistä tuetaan rohkaisevilla ja iloa tuottavilla elämyksillä.

Leikki ja vuorovaikutus

Sosiaalista vuorovaikutusta harjoitellaan mm. erilaisissa peleissä ja leikeissä sekä yhteisesti tehtävissä arkiaskareissa, keskusteluissa ja yhdessä olemisessa. Yhteiset säännöt ja sopimukset lisäävät lapsen kokemusta osallisuudesta ryhmän jäsenenä.

Leikki on lapsen kokonaiskehityksen ja oppimisen perusta ja se on lapsen luontainen tapa tutkia ja jäsentää maailmaa. Lapsi rakentaa leikin avulla minä -kuvaansa suhteessa kavereihin. Leikkiessään lapsi harjoittelee ja sisäistää vuorovaikutustaitoja: selkeää viestintää, neuvottelua ja konfliktien ratkaisemista.

Iltapäivätoiminnassa tulee muistaa, että koululainen on ennen kaikkea lapsi, joten leikille tulee varata riittävästi aikaa ja antaa hänen olla lapsi. Osallistumista ja yhteisvastuuta opetellaan myös lasten kehitystasolle sopivien leikkien ja tehtävien kautta. Toiminnassa pyritään monipuolisuuteen siten että jokaiselle olisi mielekästä tekemistä. Lasta kannustetaan kokeilemaan hänelle uusia asioita. Kehitystasoltaan ja persoonallisuudeltaan erilaiset lapset otetaan tasa-arvoisesti huomioon, erilaisuus hyödynnetään voimavarana.

Liikunta ja ulkoilu

Liikunta, ulkoilu ja luonnossa liikkuminen kuuluvat päivittäiseen iltapäivätoiminnan ohjelmaan. Lasten luontaista halua liikkua tuetaan. Liikunnan on tarkoitus olla virkistävää, rentouttavaa ja iloista. Kunkin toimintayksikön lajivalikoimaan vaikuttavat käytettävissä olevat tilat ja välineet sekä lasten toiveet. Esimerkkinä ovat erilaiset pallopelit, liikuntaleikit, seikkailuradat, tanssi, ulkoilu, retket ja yleisurheilu.

Ruokailu ja lepo

Toiminta on vastapainoa koulutyölle, ja siinä pyritään löytämään tasapaino toiminnan ja levon kesken. Lepoon ja rentoutumiseen pyritään järjestämään mahdollisuus ja paikka.

Aamu- ja iltapäivätoimintaan kuuluu yksi päivittäinen aamu- ja välipala. Aamu- ja välipalan nauttimiseen liitetään kasvatuksellista ohjausta. Lapsia ohjataan tarkoituksenmukaiseen ateriaritmiin sekä hyviin ruokavalintoihin ja ruokailutapoihin kiireettömässä ympäristössä.

Kulttuuri ja perinteet

Toiminnassa huomioidaan kalenterivuoden aikana suomalaiseen kulttuuriperinteeseen kuuluvia tapahtumia. Muut kulttuurit otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon.

Käden taidot ja askartelu

Lapsille tarjotaan mahdollisuus sekä omaehtoiseen että ohjattuun askarteluun ja kädentaitojen harjoittamiseen.

Kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu

Toimintaympäristön ja – kulttuurin avulla pyritään tukemaan lasten monipuolista itseilmaisua ja luovuuden kehittymistä. Esteettiset kokemukset karttuvat monipuolisissa käden töissä, musiikkihetkissä, lukuhetkissä, liikunnassa sekä poikkitaiteellisissa projekteissa.

Mediataidot

Mediataidoilla kehitetään visuaalisten ja auditiivisten viestien kriittistä tarkastelua. Kouvolassa on lisäksi käytössä erilaista lisämateriaalia (esim. Suuri mediaseikkailu), jonka avulla lapsia opetetaan turvalliseen median käyttöön.

Arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa

Lapset osallistuvat arjen pieniin askareisiin omien kykyjensä ja mahdollisuuksiensa mukaan.

Erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Näitä aihepiirejä käsitellään pääsääntöisesti lasten itsensä esiin nostamien teemojen pohjalta.

Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat

Kouvolan kaupungissa toimintaa järjestetään kaupungin omana tuotantona sekä ulkopuolisen palveluntuottajan tuottamana avustettuna toimintana. Toiminnan laajuuden määrää palveluiden tarve, joten toimintaryhmien määrä tarkistetaan vuosittain.

Jokaisessa toimintayksikössä laaditaan oma yksikkökohtainen toimintasuunnitelma, joka pohjautuu perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteisiin sekä tähän toimintasuunnitelmaan. Kaupungin omien ja muiden palveluntuottajien ryhmien toimintasuunnitelmat tarkastaa ja hyväksyy aamu- ja iltapäivätoiminnan vastuuviranhaltija. Vastuu toiminnan suunnittelusta ja sen toteuttamisesta on toiminnan järjestäjällä.

Kouvolan seurakuntayhtymän kanssa laadittava lukuvuosikohtainen avustussopimus perustuu kumppanuuden koreihin. Koreihin sisältyvät periaatteet perustuvat Opetushallituksen ohjeeseen perusopetuksen uskonnon ja elämänskatsomustiedon järjestämisestä sekä uskonnollisista tilaisuuksista perusopetuksessa. Niillä taataan uskonnonvapauden toteutuminen iltapäivätoiminnassa. Jos toiminnassa on tunnuksellisuutta, niin toiminnan järjestäjällä on velvollisuus järjestää ohjattua muuta toimintaa sekä informoida mahdollisuudesta koteja. Huoltajalla on mahdollisuus valita osallistuuko lapsi tunnustukselliseen toimintaan.

Kaupungin omia ryhmiä ohjaavien työntekijöiden esimiehenä toimii kyseisen yksikön esimies, koulun rehtori. palveluntuottajien esimiehisyys määräytyy kyseisen organisaation mukaan.

Tilojen ja ympäristön tarkoituksenmukaisuudesta ja turvallisuudesta vastaa tiloja hallinnoiva toimiala. Materiaaleista ja irtaimesta toimintavälineistöstä vastaa kukin toimintayksikkö.

Kouvolan kaupunki on sitoutunut järjestämään kuntouttavaa aamu- ja iltapäivähoitoa kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain piirissä oleville oppilaille, joille on laadittu erityishuolto-ohjelma. Lisäksi heille järjestetään tarvittaessa loma-ajanhoitoa. Toiminta järjestetään yhteistyössä Kymsoten vammaispalvelujen kanssa.

Toimipaikat

Luettelo toimipaikoista on liitteenä. Toimintaryhmien määrä tarkistetaan vuosittain palvelutarpeen perusteella.

Toiminta-aika

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestetään koulun työpäivinä. Poikkeuksena ovat lauantaille osuvat koulupäivät, jolloin toimintaa ei järjestetä sekä työntekijöiden koulutuspäivät (1-2 päivää vuodessa). Toiminnan laajuus on toimipistekohtaista, kuitenkin vähintään 760 tuntia koulun lukuvuoden aikana. Aamu- ja iltapäivätoimintaa voidaan järjestää arkipäivisin pääsääntöisesti klo 7.00-17.00 ohjaajaresurssin puitteissa perheiden tarpeet huomioiden.

Lapsi voi osallistua aamu- ja/tai iltapäivätoimintaan päätöksen mukaisesti enintään tai yli 10 päivää kuukaudessa. Läsnaolopäivät on mahdollista muuttaa enintään 10 päivään kuukaudessa syyslukukauden osalta vain syyskuun loppuun mennessä ja kevätlukukauden osalta vain tammikuun loppuun mennessä. Läsnaolopäivät voi muuttaa yli 10 päivään kuukaudessa kesken lukukauden, mikäli ryhmässä on tilaa.

Toimintamaksut

Kasvatus- ja opetuslautakunta päättää kaupungin tuottaman aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasmaksuista. Palveluntuottajat laskuttavat asiakkaitaan kasvatus- ja opetuslautakunnan hyväksymien maksujen mukaisesti sekä tiedottavat asiakkaillensa maksuista ja laskutuskäytännöistä. Kaikki asiakaskohtaiset päätökset toimintapaikan saamisesta tehdään aamu- ja iltapäivätoiminnan vastuuviranhaltijan toimesta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan toimintamaksuihin on mahdollista hakea puolitusta tai poistamista lautakunnan hyväksymän ohjeistuksen mukaisesti. Paikan irtisanomisaika on yksi kalenterikuukausi. Aika lasketaan sen kuukauden viimeisestä päivästä, jolloin irtisanominen on ilmoitettu kirjallisesti aamu- ja iltapäivätoiminnan vastuuviranhaltijalle.

Toimintaan hakeminen ja valintakriteerit

Hakuaika ilmoitetaan Wilmassa, Kouvolan kaupungin nettisivuilla ja paikallisissa lehdissä. Lisäksi hakumenettelystä tiedotetaan koulutulokkaiden huoltajille lähikoulupäätöksen yhteydessä.

Aamu- ja iltapäivätoimintapaikkaa voi hakea Kouvolan kaupungin perusopetuksen piirissä olevalle lapselle. Toiminta on suunnattu 1.-2. luokan sekä erityisen tuen oppilaille. Paikkaa haetaan Wilman kautta tai paperihakemuksella, joita on saatavana esiopetusryhmistä, iltapäivätoimintaryhmistä, kouluilta ja kaupungin nettisivuilta. Hakemukset palautetaan perusopetuksen hallintoon. Hakuajan jälkeen saapuneet hakemukset huomioidaan, mikäli ryhmissä on tilaa.

Huoltajien työssäkäynti tai kokopäiväinen opiskelu on ensisijainen peruste paikan myöntämiselle. Ensimmäisen luokan sekä erityisen tuen oppilaat ovat etusijalla, mikäli hakijoita on enemmän kuin paikkoja. Jos karsintaa joudutaan tekemään toisen luokan oppilaiden kohdalla, valintaan vaikuttavat lapsen hoidolliset tarpeet sekä perheen kokonaistilanne. Aamu- ja iltapäivätoimintapaikka voidaan myöntää erityisperustein myös muille kuin edellä mainituille oppilasryhmille.

Päätökset aamu- ja iltapäivätoimintapaikasta julkaistaan Wilmassa huhtikuun lopussa. Huoltajat, jotka eivät ole antaneet suostumusta sähköiseen tiedoksiantoon, saavat paperipäätöksen postitse. Päätöksen mukana toimitetaan päätöksen liitteet tiedote ja yhteystietolomake.

Lapsiryhmän koko, henkilöstön resursointi, henkilöstön rakenne ja ohjaajien kelpoisuus

Lasten määrä, päivittäinen läsnäolo ja tuen tarpeet määrittävät ryhmäkoko ja henkilöstötarvetta. Mikäli ryhmässä on kaksi enintään 10 pv/kk iltapäivätoimintaa tarvitsevaa lasta, määritellään paikkaluku yhdeksi. Yhtä ohjaajaa kohden on pääsääntöisesti enintään 13 lasta. Tarve määritellään tilannekohtaisesti ja huolehditaan riittävästä resursoinnista.

Kouvolassa noudatetaan aamu- ja iltapäiväohjaajien kelpoisuudessa samoja vaatimuksia kuin koulunkäynninohjaajilla. Koulunkäynninohjaajiksi ovat kelpoisia henkilöt, joilla on koulunkäynninohjaajan tutkinto tai muu soveltuva ammatillinen tutkinto. Lasten kanssa työskentelevän ohjaajan tulee esittää rikosrekisterilain 6 § ja 2 momentissa tarkoitettu rikosrekisteriote työnantajalle. Ohjaaja toimittaa todistuksen rehtorin tai palveluntuottajan nähtäväksi ennen työsuhteen alkua. Rikosrekisteri vaaditaan yli 3kk kestävässä työsuhteissa.

Ohjaajien perehdyttäminen

Työntekijän perehdytys on esimiehen vastuulla. Toimintayksiköissä tulee huolehtia siitä, että ohjaajilla on riittävä tieto ja osaaminen vastata tuen tarpeessa olevien oppilaiden tarpeisiin. Lisäksi jokaisella aamu- ja iltapäivätoiminnan yksiköllä on käytössään perehdyttämiskansio, joka sisältää toiminnan järjestämisen kannalta tarpeelliset asiat. Aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteisiin ja kuntakohtaisiin ohjeistuksiin perehdytään koulutusten avulla.

Kulkemisen ja kuljettamisen järjestäminen

Kokoaikaisessa (yli 10 pv/kk) aamu- ja iltapäivätoiminnassa oleville lapsille ei järjestetä kuljetuksia eli perheet huolehtivat itse muutoin koulukuljetusedun piirissä olevien oppilaiden kuljetukset. Jos lapselle on myönnetty vain kokoaikainen iltapäivätoimintapaikka, aamun kuljetukset järjestetään normaalisti. Kuljetusetuuden omaavat oppilaat voivat saada kuljetuksen koululta kaupungin määrittämään iltapäivätoimintapaikkaan. Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain ja koulukuljetusedun piirissä olevat oppilaat, joille on laadittu erityishuolto-ohjelma, ovat oikeutettuja kuljetukseen kuntouttavaan aamupäivähoitoon ja kuntouttavasta iltapäivähoidosta kotiin.

Aamu- ja välipalan järjestäminen

Aamu- ja iltapäivätoiminnan hintaan kuuluu yksi aamu- ja välipala päivässä. Lapsen tulee olla paikalla aamu- ja/tai välipalan tarjoiluhetkellä.

Turvallisuus- ja pelastussuunnitelma

Jokaisessa toimintaa järjestävässä yksikössä tulee olla turvallisuus- ja pelastussuunnitelma myös aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta. Toimintayksiköiden esimiehet vastaavat ohjaajien perehdyttämisestä turvallisuussuunnitelmaan.

Vakuutusasiat

Toimintaan osallistuvat lapset ovat vakuutettu tapaturmien varalta aamu- ja iltapäivätoiminnan ja siihen liittyvien matkojen, myös kotimatkan osalta. Palveluntuottaja vastaa lasten vakuutuksista omien ryhmien osalta.

Taloussuunnitelma

Taloussuunnitelma määräytyy kaupungin talousarvion ja valtionosuuden mukaan. Kouluille myönnetään vuosittain määräraha iltapäivätoimintaa varten.

Toiminnan seuranta ja arviointi

Toiminnan sisäinen arviointi

Kasvun tuen- ja perusopetuksen hallinto hallinnoivat ja koordinoivat Kouvolan kaupungin ja palveluntuottajien toimintaa. Toiminnan suunnittelua tukevana yhteistyöelimenä toimii aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjausryhmä. Ohjausryhmä koostuu hallinnon, rehtoreiden, ohjaajien, seurakunnan, vammaispalveluiden sekä kasvun ja oppimisen tukipalveluiden edustajista.

Toiminnan sisältöä ja laatua sekä toimintaympäristöjä arvioidaan niin hallinnon, henkilöstön, huoltajien kuin lastenkin näkökulmasta lukuvuoden aikana. Seurantamenetelmiä kehitetään saatujen kokemusten valossa. Toimintasuunnitelmaa tarkistetaan vuosittain huomioon ottaen saatu palaute. Kaikki toimintayksiköt arvioivat toimintasuunnitelmansa toteutumista lukuvuosittain. Toiminnan kehittämiseksi Kouvolan kaupungin iltapäivätoiminnan henkilöstö osallistuu koulutuksiin, joita järjestetään sisäisenä koulutuksena.

Toiminnan ulkopuoliseen arviointiin osallistuminen

Opetushallitus järjestää valtakunnallisia aamu- ja iltapäivätoiminnan arviointia koskevia kyselyjä eri kohderyhmille (ohjaajat, huoltajat, rehtorit, kunnan vastuuvirkamiehet).

Tulosten julkistaminen

Arvioinnin tulokset annetaan tiedoksi aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjausryhmälle, palveluntuottajille, ohjaajille, huoltajille ja hallinnolle.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö ja tiedonkulku

Yhteistyö kotien kanssa

Toiminnan tavoitteena on avoin, luottamuksellinen ja tasa-arvoisuuteen perustuva yhteistyö koulun henkilökunnan, huoltajien ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien kesken. Avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus luo pohjan hyvälle yhteistyölle ja tiedottamiselle. Lapsen päivästä pyritään luomaan ehyt ja monipuolinen kokonaisuus, jossa huomioidaan myös lapsen oppilashuollolliset tarpeet mahdollisuuksien mukaan.

Yhteistyö huoltajien kanssa käynnistyy koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan hakumenettelystä tiedottamisella. Koulutulokkaiden huoltajat saavat lisätietoa toiminnasta kouluilla koulutulokkaiden kevään

tutustumistilaisuuksissa. Koulutulokkaiden päivään voidaan yhdistää tutustuminen iltapäivätoiminnan tiloihin ja ohjaajiin. Huoltajat otetaan mahdollisuuksien mukaan osallisiksi toimintasuunnitelman laadintaan ja valmis toimintasuunnitelma annetaan heille tiedoksi. Yhteistyössä huoltajien kanssa pyritään hyödyntämään koulun normaaleja yhteistyömuotoja, esimerkiksi Wilman viestintä, kuukausitiedote, puhelinaika, päivittäiset kohtaamiset ja vanhempainillat.

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa lapsella voi olla huoltajan, opettajan ja ohjaajan kesken sovittavalla tavalla mahdollisuus läksyjen tekoon. Lapsia kannustetaan omatoimisuuteen läksyjen teossa, ja ylläpidetään positiivista asennetta uuden oppimiseen. Lasten kanssa opetellaan arjessa selviytymisen taitoja.

Yhteistyö koulun sekä luokan- ja erityisopettajien kanssa

Koulu ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajat sopivat lukuvuoden alussa yhteisistä pelisäännöistä, esim. tiedonkulusta sekä mahdollisista yhteisistä tapahtumista tai projekteista. Koululta voidaan nimetä yhteysopettaja vastaamaan yhteistyöstä iltapäivätoimintaryhmän kanssa. Koulun kerhotoiminta voi olla osa lapsen iltapäivätoimintaa.

Yhteistyö eri hallintokuntien välillä

Yhteistyötä tehdään tarvittaessa myös vammaispalveluiden, lastensuojelun, nuorisopalveluiden, varhaiskasvatuksen ja teknisen toimialan kanssa.

Yhteistyö toiminnan järjestäjän ja toteuttajien kesken

Yhteistyö kaupungin ja palveluntuottajien kesken toteutuu palvelusopimusneuvottelujen, ohjausryhmän työskentelyn ja toimintasuunnitelman tekemisen muodossa. Lisäksi yksittäisistä asioista sovitaan kahdenkeskisissä neuvotteluissa.

Verkostoyhteistyö

Valtakunnallista ja alueellista yhteistyötä tehdään koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämisverkostossa.

Yhteistyö moniammatillisen oppilashuoltotyön kanssa

Koulukohtaisesti sovitaan menettelytavat koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken. Toimintamalleissa on huomioitava salassapitosäädökset.

Yritysten ja yhteisöjen kanssa tehtävä yhteistyö, markkinointi ja sponsorointi aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa on mahdollista tehdä yhteistyötä paikallisten liikunta- ja urheiluseurojen sekä yritysten ja yhteisöjen kanssa. Markkinoinnissa ja sponsoroinnissa noudatetaan samoja ohjeistuksia kuin perusopetuksessa.